

19 juni info avond Cultuurhistorische Waardenkaart voor leden van de Heemkundekringen en medewerker van waterschap Brabantse Delta.

Introductie: In het uitvoeringsprogramma van de Cultuur- en erfgoednota 2023 is de actualisatie en waardering van de cultuurhistoriekaart Moerdijk uit 2014 opgenomen. Aanleidingen waren dat deze kaart alleen in pdf beschikbaar was en geen waardering kent.

17 oktober 2024 zal de nieuwe cultuurhistorische waardenkaart ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad van Moerdijk. De vaststelling van de kaart heeft twee doelen. Deze informatie kan zo worden opgenomen in het Omgevingsplan **en er wordt een intentieverklaring gevraagd of en welke extra objecten en/of ensembles met een zeer hoge waarde, op een of andere manier, beschermd moeten gaan worden?** Deze elementen zijn nu nog niet beschermd maar uit de waardering is naar voren gekomen dat deze een zeer hoge waarde hebben omdat ze op allerlei aspecten hoge punten scoren. Daarna zal een eventuele bescherming uitgewerkt gaan worden.

Dit is een eerste aanzet op de weg tot bescherming. De bescherming krijgt pas een juridische status als het opgenomen wordt in het Omgevingsplan. Echter de vaststelling van het Omgevingsplan is een afweging van alle belangen. Er moeten een aantal stappen doorlopen worden voordat een object of ensemble beschermd kan gaan worden. In de nieuwe CWK is een inventarisatie gemaakt tussen waardevolle objecten, waardevolle ensembles en waardevast erfgoed.

1. Onder **waardevolle objecten** vallen alle objecten die een hoge of zeer hoge landschappelijke en/of cultuurhistorische waarde hebben gekregen op basis van een objectieve waarderingsmethodiek. Deze objecten kennen nog geen bescherming. Hieronder vallen bijvoorbeeld: bomen, panden, molens, dijken, wegen, forten of wielen.
2. **Waardevolle ensembles** zijn grotere ruimtelijke structuren, zoals polders of een historisch centrum, die een hoge of zeer hoge landschappelijke of cultuurhistorische waarde kennen. Ook hiervoor geldt dat ze geen wettelijke bescherming kennen.
3. Onder **waardevast erfgoed** valt alles wat reeds enige vorm van bescherming kent of waarvan de waarde al kenbaar is gemaakt bij de gemeente. Dat zijn bijvoorbeeld de Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten, objecten uit het Monumenten Inventarisatie Project (MIP objecten)^{1,2} Rijksbeschermd stadsgezicht Willemstad en cultuurhistorische landschappen van provinciaal belang.

¹ MIP-objecten zijn rond 1985 in een monumenten inventarisatie project (MIP) terecht gekomen. Inmiddels zijn er veel objecten verdwenen of aangetast omdat ze formeel niet zijn beschermd binnen de gemeente Moerdijk. Deze objecten zijn meegenomen in twee aanwijsrondes. Allereerst heeft de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed bekeken welke MIP-objecten aangewezen konden worden als rijksmonument.

Rond 2012 heeft de gemeente Moerdijk bekeken welke MIP-objecten aangewezen konden worden als gemeentelijk monument. Er zijn toen, in samenspraak met de Heemkundekringen, 29 objecten beschermd. Daarna is er een aanwijzbeleid vastgesteld dat er voor een aanwijzing draagvlak moet zijn en dat er geen derde categorie van beschermd erfgoed (lees MIP objecten) moet komen. In de Erfgoedverordening staat dat het verzoek uit de samenleving of vanuit de eigenaar moet komen. Medio 2024 kent gemeente Moerdijk 38 gemeentelijke monumenten. De MIP lijst is vrijwel altijd een van de argumenten, het vertrekpunt, om een object als gemeentelijk monument te kunnen aanwijzen of een boerderij te kunnen splitsen in twee wooneenheden. De bijgewerkte lijst van MIP objecten is te zien in de Excel lijst onder: selectie waardevast erfgoed. De MIP objecten zijn nu niet gewaardeerd omdat ze al twee keer eerder zijn gewaardeerd en niet hoog scoorden. **Er zijn 10 MIP objecten die aangemerkt zijn in overleg met erfgoedvereniging Heemschut als potentieel monument. Deze lijst wordt de volgende keer gedeeld. Daarnaast is er een verzoek om aanwijzing als gemeentelijk monument ingediend voor fort Bovensluis.**

² De enige vorm van bescherming zit op de MIP objecten in het buitengebied die uitgezonderd zijn van het welstandsvrij bouwen. Lees hiervoor:

[Welstandsbeleid | gemeente Moerdijk](#)

[Welstandgebiedscriteria Buitengebied 2021 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

Planning:

- Uiterste inleverdatum voor opmerkingen: 5-8-2024 zie concrete vraag.
- Conceptversie advies naar Heemkundekringen.
- Uiterste inleverdatum voor B&W 29-8-2024
- B&W 10-9-2024
- Commissie vergadering met ruimte voor inspreken
- Raad: 17 oktober 2024 vaststellen kaart en 1^e intentie uitspraak **welke extra objecten en/of ensembles met een zeer hoge waarde, op een of andere manier, beschermd moeten gaan worden?**

Verslag:

Susanne Coppens van Cultuurland geeft aan dat het een brede inventarisatie en waardering betreft. Naast gebouwd erfgoed is ook landschappelijk erfgoed meegenomen zoals dijken bomen en wegen. Ook de lijst met MIP panden is geactualiseerd en op de goede locatie geplaatst op de kaart, de data bevat echter veel onjuistheden die in het kader van dit onderzoek niet allemaal kan worden aangepast. Destijds werd er met een andere blik naar erfgoed gekeken en deze kaart kan een start zijn om nieuwe categorieën te beschermen zoals Post-65 erfgoed en elementen uit WO1, WO2 en Koude Oorlog.

Afgesproken wordt dat volgende week (week 26) de volgende stukken worden gestuurd naar de Heemkundekringen en overige aanwezigen:

- Verslag informatieavond 19 juni 2024
- PowerPoint presentatie
- Huidige CH kaart en rapport (Croonen) [Monumenten en cultuurhistorie | gemeente Moerdijk](#) (zie kopje cultuur en erfgoednota/cultuurhistoriekaart en cultuurhistoriekaart toelichting)
- Excellijsten met zeer hoge waarden en hoge waarden
- MIP boeken van 5 voormalige gemeenten.
- Archeologierapporten 2023 [Monumenten en cultuurhistorie | gemeente Moerdijk](#) (zie kopje archeologie/RAAP toelichting en publiekssamenvatting RAAP)
- Lijst immaterieel erfgoed uit Cultuurnota.

De discussie spitst zich toe op het bijwerken van de lijsten met MIP panden door de leden van de Heemkundekringen. In verband met de voorbereidingen voor de 80-jarige bevrijding is het druk en vraagt men om uitstel. Er wordt afgesproken dat er eerst een principe uitspraak aan de raad wordt gevraagd over de bescherming van MIP objecten. Bij een positief besluit zal er door de leden van de heemkundekringen intensiever naar deze panden worden gekeken. Zie hiervoor ook de uitleg over de MIP panden in verwijzing onder aan blz. 1. Daarom is er een concrete opdracht geformuleerd.

Er worden vragen gesteld over de instandhoudingsplicht voor monumenten, fouten in de redengevende beschrijvingen, immaterieel erfgoed, kunstwerk bij de Hoeksteen die dreigt te verdwijnen (wordt gesignaleerd bij projectleider), ontbreken van een bordje bij museum Zuidhaven 17 (wordt toegestuurd). Dit zijn zaken die buiten de scope van de cultuurhistorische waardenkaart vallen.

Afgesproken wordt dat de toelichting op de cultuurhistoriekaart uit 2014 op de website blijft staan omdat deze een uitgebreidere toelichting geeft op de cultuurhistorische elementen.